

AUKŠTAIČIŲ TARMĖS

AUKŠTAIČIŲ TARMĖS

❖ Aukštaičių herbas

AUKŠTAIČIŲ TARMĖS

Kalbama:	Lietuvoje
Kalbančiųjų skaičius:	apie 2,5 mln.
Vieta pagal kalbančiųjų skaičių:	nepatenka
Kilmė:	Indoeuropiečių Baltų <u>Rytų baltų</u> Lietuvių kalba Aukštaičių tarmė
Oficialus statusas	
Oficiali kalba:	nėra

VAKARŲ AUKŠTAIČIAI

❖ Vakarų (minėtieji dvigarsiai ir balsiai tariami kaip bendrinėje kalboje: *sutrenkęs ranką*) **Vakarų aukštaičiai** skirstomi į kauniškius (Kaunas; pietinė patarmės dalis, gyventojai tradiciškai vadinami **suvalkiečiais**) ir šiauliškius (Šiauliai; šiaurinė patarmės dalis). Skiriamoji ypatybė – ilgųjų nekirčiuotų balsių trumpinimas ir kirčio atitraukimas iš galūnės (abi ypatybės būdingos šiauliškiams). Suvalkiečių (t. y. pietvakarių aukštaičių) patarmės pagrindu susiformavo bendrinė lietuvių kalba.

PIETŲ AUKŠTAIČIAI

❖ **Pietų aukštaičiai** (tradiciskai vadinami **dzūkais**) į šnektas neskirstomi. Rytinė pietų aukštaičių dalis yra suslavėjusi. Be to, dalis pietų aukštaičių gyvena Lenkijos Respublikoje apie Punkską, Seinus ir Baltarusijos Respublikoje apie Varanavą, Rodūnę, Pelesą.

RYTŲ AUKŠTAIČIAI

❖ **Rytų aukštaičiai** turi daugiausia šnektų.

Vakarinė dalis skirstoma į širvintiškius (Širvintos, pietinė patarmės dalis) ir panevėžiečius (Panevėžys, vakarinė ir šiaurvakarinė patarmės dalis) pagal nekirčiuotų galūnių trumpinimą ar nykimą. Panevėžiškiai dar dalijami į dvi pašnektes: šiaurės panevėžiškius (visiška trumpųjų galūnių redukcija, plg.: *ger valdž'*, *gers vyr̃s* 'gera valdžia, geras vyras', bei visuotinis kirčio atitraukimas, išskyrus Biržų kampa) ir pietų panevėžiškius, kur galūnių redukcija silpnesnė, plg.: *geru valdži*, *gerus vyrus* 'gera valdžia, geras vyras', o kirčio atitraukimas ne toks stiprus.

AUKŠTAIČIŲ TARMĖS

Aukštaičių pasaka apie melagius

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=AKVWNOFAKY](https://www.youtube.com/watch?v=AKVWNOFAKY)

AČIŪ UŽ DĒMESĪ

